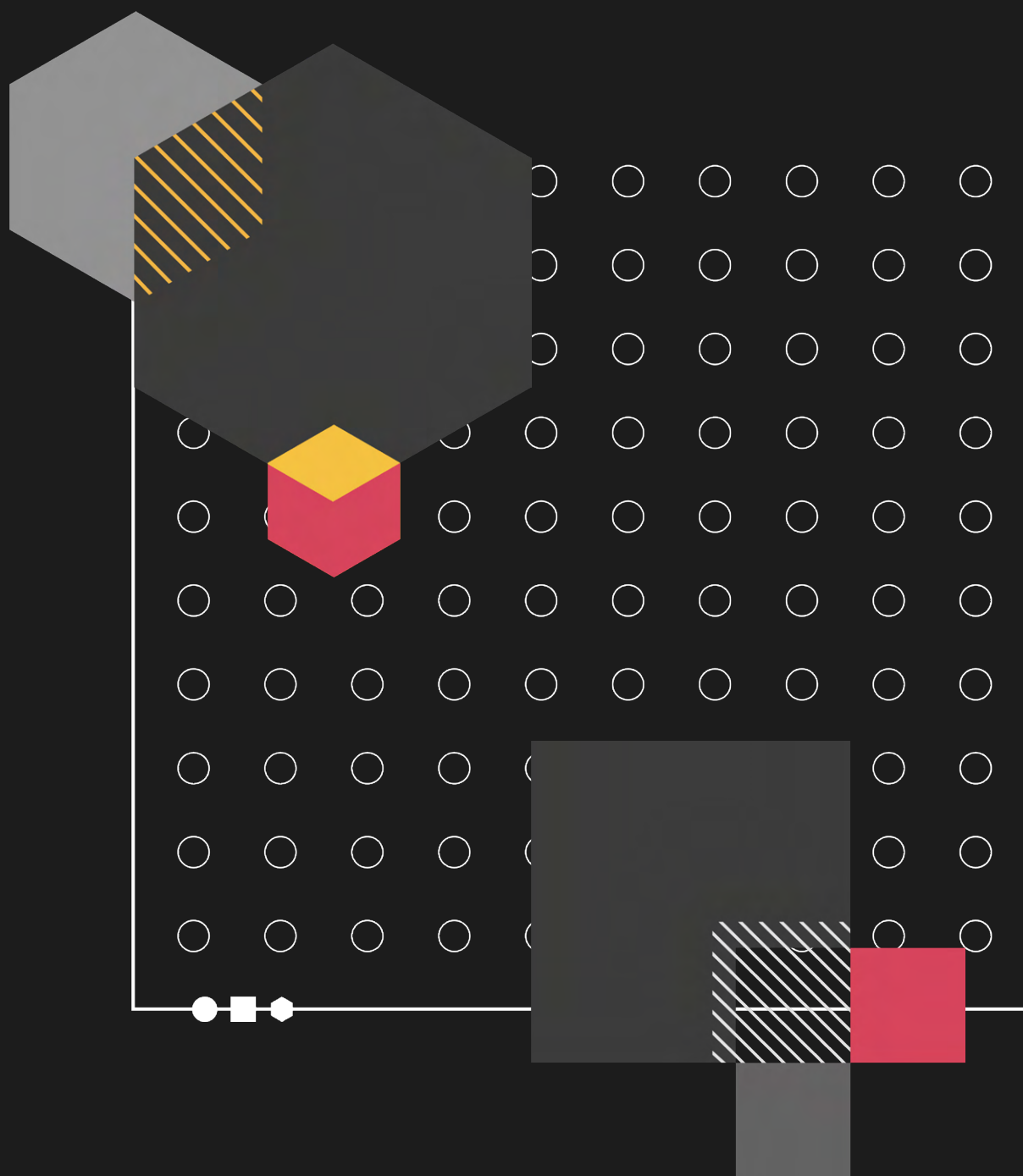

Blandfinansiering

Nya finansieringsmöjligheter för stora idéburna sociala projekt i Europa och Sverige

Juni 2024

Förord

Vi står inför samhällsutmaningar där det inte kommer att räcka med enbart statlig finansiering eller välgörenhet. För att kunna investera storskaligt i en grön- och social omställning behöver även kapitalmarknaden mobiliseras.

Mot den bakgrunden ser vi med tillförsikt på att en grön finansmarknad nu får sällskap av en social finansmarknad. Det har betydelse för låginkomstländer som saknar kapital för infrastrukturprojekt som kan ta dem ur fattigdomsfällan. Det gäller också höginkomstländer som vill investera i klimatomställning, samtidigt som de har att hantera välfärdssystem som krackelerar när skatter inte längre kan höjas och liberala demokratier utmanas.

Det har betydelse även för Sverige. Kommuner, banker och pensionsfonder börjar använda finansinstrument kopplade till sociala mål. Näringslivet utvecklar samarbeten med civilsamhället. EU:s hållbarhetsreglering driver på en strategisk social förflyttning. Allt fler sätter värden på samhällspåverkan i sina investeringar.

Till detta lägger vi möjligheten att mobilisera mycket pengar till social utveckling genom blandfinansiering. Det är en metodik för att samla kapital från olika finansieringskällor; från filantroper och statligt subventionerat kapital till institutionella placerare och privatpersoner. Kapitalet har olika riskprofiler, avkastning och placeringshorisont. I Sverige finns det kopplat till stora investeringar i klimatomställningen, men den kan på det sociala området handla om att ge idéburna helt nya möjligheter att investera i samhällsinfrastruktur som skolor, sjukhus och ekonomiskt överkomliga bostäder. Det pågår redan ute i Europa.

På PwC ser vi hur aktörer från olika samhällssektorer börjar samverka för att lösa komplexa sociala samhällsutmaningar. Med rapporten hoppas vi bidra till ett bredare samtal, uppmärksamma politiker på vad som pågår på finansmarknaden och få näringslivet, filantroper och kommuner att samarbeta på nytt sätt för att ge medborgarna tillgång till hela skalan av finansiellt kapital. För att bidra till både en grön och social omställning.

Läs mer om vad PwC gör internationellt kring blandfinansiering för att bidra till klimatomställningen. Klicka ["Tapping into the power of blended finance"](#)

Fredrik Lindblad
Partner, PwC
fredrik.lindblad@pwc.com
+46 70 929 33 18

Sophie Nachemson-Ekwall
Rapportförfattare och rådgivare inom social hållbarhet
sophie.nachemson-ekwall@pwc.com
+46 72 880 93 77

Sofia Leffler Moberg, tidigare director PWC, och Ruth Brännvall, VD Impact Invest, har generöst bidragit med inspel till rapporten. Utöver det har samtal förts med ett tiotal icke namngivna branschaktörer och experter.

Innehåll

Introduktion	4
Vad är blandfinansiering?.....	6
Blandfinansieringens olika delar	9
Katalytiskt kapital	11
Kapital som bidrar med fler effekter.....	14
Den sociala nyttan	15
Europa och Sverige.....	16
Europeiska utvecklingsbanker	16
En svensk marknad växer fram	17
De nya impactinvesterna	18
Slutreflektion och medskick	19
Slutnoter.....	22
Referenser	23

Introduktion

Det håller på att öppna upp nya finansiella möjligheter för idéburna verksamheter, stiftelser och föreningar som vill växa. Det handlar om tillgången till kapital för civilsamhällets aktörer - “den tredje sektorn” - för att exempelvis bygga, äga och driva sjukhus, skolor, vårdhem och kultur -och idrottsanläggningar. Här riktas blicken framförallt mot blandfinansiering (från engelskans blended finance). Det är en investeringsmetod som kanaliserar kapital till verksamheter som hittills varit i stort sett utestängda från den vanliga lånemarknaden. Blandfinansiering stöttar allt från nyföretagande i låginkomstländer till idéburna aktörer i höginkomstländer. En stor del av blandfinansieringen riktas mot investeringar i energiomställningen, och företagande som stödjer den gröna omställningen, men det finns även de som tydligt fokuserar på det sociala eller en blandning av båda.

Än så länge är marknaden liten. Under tioårsperioden 2014-2023 har det totalt placerats över 200 miljarder dollar i 1100 transaktioner. FN-organet UNCTAD uppskattar samtidigt att världen behöver 6 000 miljarder dollar bara för att klara klimatomställningen. Det viktiga här är därför att peka på att blandfinansiering både visar sig fungera och går att skala upp. Här finns olika EU-institutioner, utvecklingsbanker eller MDB:s (Multilateral Development Banks) och kooperativa banker men även affärsbanker som vill förbättra sin sociala hållbarhetsprofil, välgörenhetsstiftelser och en ny generation förmögna privatpersoner som vill att donationer ska bidra med en större positiv samhällspåverkan än att bara ge bort för att göra gott.

Blandfinansiering där olika investerarrationaliteter blandas är systemförändrande. Det hanterar ett finansieringsgap i marknaden där exempelvis en välgörenhetsstiftelse eller förening inte får bankfinansiering eftersom organisationsformen anses vara för riskfylld att låna ut pengar till. Kapitalet kompenserar också för att investeringar med social effekt ofta tar både längre tid för att uppnå positivt kassaflöde och i stort sett aldrig kan skapa en avkastning som ligger långt över marknadens avkastningskrav, vilket är möjligt i exempelvis framgångsrika tech-start-up. Det rör sig om att lösa ett klassiskt marknadsmisslyckande, när en aktör inte får lån och krediter trots att det går att visa att investeringen i sig har ekonomisk bärkraft, även om det tar längre tid innan det blir möjligt att betala räntor och amorteringar.

Speciellt värdefulla är de aktörer - de som vi i den här rapporten kallar “katalysatorerna” - som erbjuder startfinansiering, räntefria lån eller räntegarantier. Det ger trygghet för investerare som har högre krav på säkerhet, som banker som erbjuder lån på strikt affärsmässiga grunder. Som sponsor kan det vara någon som kan ge förmånliga lån eller bidrag, exempelvis en internationell eller nationell offentligt organisation, en filantropisk stiftelse eller förmögen privatperson.

Kring blandfinansiering med socialt fokus växer det fram en bredd av socialt inriktade investeringsfonder och obligationsstrukturer som vill bidra till att utveckla finansieringsmöjligheterna för civilsamhällets aktörer. Det kan vara privatpersoner som vill stödja ett lokalt initiativ genom att investera eller låna ut pengar till en medlemsägd social investeringsfond. Sådana s k “community based investment funds” finns i USA, Kanada och flera länder i Europa och sätts ofta upp med stöd av kooperativa banker. En fond eller en insamlingsstiftelse kan också samla filantropiskt kapital från stiftelser och förmögna privatpersoner, som exempelvis vill bidra med att betala låneräntor de första åren, och därmed agera katalysatorer för att mobilisera ett större kapital.

Av rapporten framgår tre trender rörande aktörerna som bidrar till blandfinansiering:

1. De ställer olika krav på avkastning men de har den gemensamma utgångspunkten att investeringen ska kunna uppvisa ekonomisk bärighet på sikt.
2. De är öppna för att samarbeta med varandra, vilket är speciellt värdefullt på det sociala området där kapital ges till initiativ som samlar intressenter från offentlig sektor, idéburen sektor och näringslivet.
3. De vill se en mätbar samhällsnytta som gärna är systemförändrande, grön eller social, som skapar effekt på kort såväl som på lång sikt.

Exempel

En blandning av idéburna finansieringsströmmar

För en stiftelse eller förening som vill investera i en skola eller idrottsanläggning ser kalkylen annorlunda ut än för vanliga aktiebolag. En idéburen aktör kan inte som ett aktiebolag gå till kapitalmarknaden för att få in nytt riskkapital. Det gör det svårt att täcka upp kassaflödet under byggtiden och under de första åren då byggnaden inte är fullt uthyrd. En renovering kan också vara utmanande.

Kapitalflödet för exempelvis en idéburen skola eller aktivitetshus kan delas upp i två strömmar: dels från finansieringen av själva bygg- och renoveringsprojektet, dels från själva rörelsen. I den första strömmen, fastighetsfinansieringen, kan blandfinansiering användas, där kreditgarantier från en statlig eller kommunal aktör, EU-institution eller stiftelse kan användas för att katalysera lån med marknadsmässig avkastning från affärsbanker, utvecklingsbanker och institutionella investerare, som kan gå in med både lån och ägarkapital. Till detta kan läggas en breddad gräsrotsfinansiering där allmänheten och

Fokus i den här rapporten är på den möjlighet som blandfinansiering erbjuder en stiftelse, ideell förening eller kooperativ som vill bygga och äga social infrastruktur, såsom skolor och idrotts- och kulturanläggningar - ofta investeringar på hundratals miljoner kronor. Aktörer i den tredje sektorn är vana vid att blanda flera olika intäktsströmmar för att få ihop kalkylen. Med nya finansinstrument växer komplexiteten men ger också möjlighet till kreativa upplägg som hittills varit otänkbara.

Resten av rapporten är uppbyggd i fyra delar. I del 2 ges en detaljerad beskrivning av blandfinansiering, inklusive en internationell utblick för att illustrera praktiska exempel på hur social infrastruktur kan finansieras med hjälp av olika typer av finansiärer, där filantroper har fått en lite förändrad roll. I del 3 fördjupas aspekter av blandfinansieringen, såsom det katalytiska kapitalet, olika avkastningskraven och förväntningar på att det görs ett socialt bidrag. I del 4 beskrivs utvecklingen av blandfinansiering i Europa och Sverige och dom olika finansinstrument som finns att tillgå. Rapporten avslutas med några reflektioner.

filantroper bidrar till en insamlingsstiftelse eller finansierar en obligation som ger låg eller ingen ränta alls.

I den andra strömmen finns intäkter från den löpande verksamheten, som dels ska finansiera aktiviteter, dels räntan och amorteringar på lånet såväl som underhåll av fastigheten. Dessa intäkter bär främst komma från kommersiella hyresgäster, café-verksamhet, föreningsbidrag, och den kommunala skolpengen. Men även företagssponsring, donationer och finansieringsupplägg som utfallsfinansiering, där en kommun eller region är motpart, kan bidra till att öka intäktsströmmen till den löpande verksamheten.

Det går också att tänka sig en situation där stiftelsen/ föreningen väljer att samäga fastigheten tillsammans med en fastighetsutvecklare, fastighetsägare eller en fastighetsfond. I ett sådant upplägg kan en byggtreprenör bidra med förmånliga byggkreditiv. Ett delägarskap kan ses som komplement till donationer. Möjligheterna är alltså många.

Vad är blandfinansiering?

Blandfinansiering (blended finance) har sitt ursprung i bistånd, filantropiskt kapital eller olika form av bidrag och subventioner som investeras i en socialt eller miljömässigt värdefull verksamhet som förväntas ha ekonomisk bärkraft. Givarens förmånliga kapital (engelska concessional capital) används som en hävstång för att mobilisera - katalysera - kommersiellt kapital till investeringar i utveckling, fattigdomsbekämpning eller sociala utmaningar i OECD-länder.

Blandfinansiering definieras olika beroende på avsändare, men syftet är snarlikt. En vanlig definition bland privata investerare är den som används av World Economic Forum (WEF) och Convergence, ett globalt nätverk av aktörer med intresse av att mobilisera kapital för blandfinansiering. Convergence definierar blandfinansiering som “användandet av katalytiskt kapital från offentliga eller filantropiska källor i syfte att öka den privata sektorns investeringsvilja i hållbar utveckling.”¹ Andra definitioner fokuserar mer på de möjligheter som blandfinansiering erbjuder till finansiering av sociala projekt i låginkomstländer.² Statligt sponsrade utvecklingsfonder, så kallade DFI:er (development financial institutions), bidrar då med kapital till investeringar som adresserar FN:s globala hållbarhetsmål och syftar även till att mobilisera privata resurser. EU talar istället om “blending finance”, inte “blended finance”. Kommissionen beskriver finansieringsmetoden som “den strategiska användningen av en begränsad mängd bidrag för att mobilisera finansiering från andra finansinstitut, som går in som partners, och den privata sektorn för att förbättra utvecklingseffekter av investeringsprojekt.”³

Kapitalet kan komma i form av lånegarantier, subventionerade lån, växelkursgarantier eller tekniskt stöd för att utveckla projekten. Dessa åtgärder minskar risken för affärsdrivande investerare och gör det möjligt för dem att öka sina investeringar i länder som präglas av höga risker på flera områden. Mottagaren av kapitalet (som ska använda det till ett socialt (eller miljömässigt) syfte försöker få till mer riskvilligt kapital genom att skapa en blandad finansieringsstruktur avseende risk.

Bland katalysatorer kan det finnas parter som kan tänka sig bidra med en grundfinansiering som inte kräver någon ekonomisk avkastning, ger subventionerade lån eller erbjuder räntefria lån under några år. Till det läggs lån med olika prioriteringsordningar där banklån, med säkerhet, ofta löper med lägre ränta och lägre risk, medan efterställda lån, utan säkerheter, har lägre prioritet och högre risk och därför kräver högre ränta.⁴

Framförallt stiftelser kan vara intresserade av att delta i en sådan strategi. Internationellt märks en förändring på synen kring hur katalysatorerna använder donationer, programrelaterade partnerskap och anslag. Stiftelser kan också slå samman resurser med andra stiftelser för att ge sina investeringar större genomslagskraft.

Blandfinansiering och kapital

För att förstå hur en aktör kan dra fördel av den nya finansmarknaden behöver några begrepp vara på plats:

Metoderna

Blandfinansiering (blended finance):

Det är en metod för att strukturera kapital från olika finansieringskällor, som kommer från aktörer med olika riskprofiler, avkastningsförväntningar och placeringshorisonter. Blandfinansiering är alltså en investeringsmetod, inte en investeringsmodell.

Blandad finansiering (blending finance):

Det tar sikte på hela spektrumet av olika investerarkategorier och finansinstrument som kan ingå i en finansiering av ett projekt som saknar kreditvärdighet. Här ingår katalytiskt och subventionerat kapital (se nedan) men också en bredd bestående av olika former av allt från bidragsfinansiering till aktieägarkapital. Vanliga finansieringskällor för idéburna organisationer är exempelvis kommunala och statliga bidrag, gåvor, sociala investeringsfonder, lokala medborgar- och investeringsfonder. Men det går även att räkna in subventionerade hyror, byggkrediter och intäkter som kommer från exempelvis skolpeng och arbetsmarknadsstöd och donationer.

Kapitalet med olika risk-och avkastningskrav

1. Katalytiskt kapital (catalytic capital)

En förutsättning för blandfinansiering är att det finns kapital som är villig att avstå avkastning, eller skänka bort pengar, för att mobilisera - katalysera - affärsmässigt kapital till investeringar i grön eller social utveckling. Framgång mäts genom att stöd exempelvis “mobiliserar XX gånger pengarna”.

2. Subventionerade lån (concessional capital):

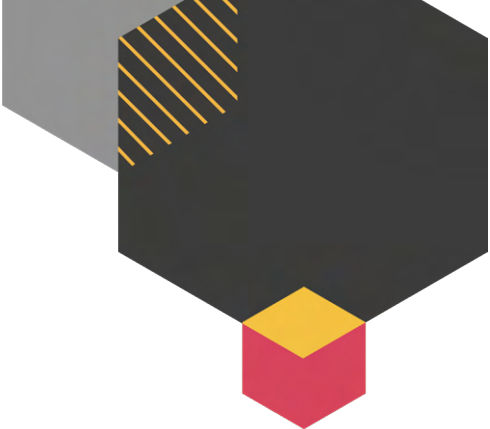
Termen används i samband med subventionerade lån från både statliga biståndsorgan, socialt inriktade investeringsfonder och filantropiskt kapital och förekommer i samband med blandfinansieringen. Lånen ges vanligtvis till projekt i utvecklingsländer där en del av lånet, säg 20%, efterskänks när de överenskomna sociala målen uppfyllides.

3. Impactinvesteringar (påverkans-investeringar eller impact investing)

Här finns investerare som placerar för att göra social (eller miljömässig) nytta, och med ett stort spektrum av avkastningskrav. Här finns ett växande segment med aktie-och räntefonder (de sk Artikel 9 fonderna) och institutionella investerare med alternativa placeringsmandat. Många familjeägda investmentbolag (sk family offices)⁵ och riskkapitalfonder väljer att investera med impact, för att bidra till samhällsförändring. Men det görs då ofta inom ramen för en marknadsmässig finansiell avkastning.

4. Här finns även den framväxande marknaden för **sociala obligationer**, bankernas **sociala lån och fonder som prioriterar de sociala effekterna främst**. Dessa investerar med mål att få en riskjusterad avkastning men ställer krav på att låntagaren lever upp till förutbestämda sociala KPI:er. Dessa kan ha fast eller rörlig ränta. Lån kan vara kopplat till projektet där den sociala aktiviteten bedrivs eller så är lånet länkat på bolagsnivå.

Exempel

Calvert Impact Capitals obligationsfond

Calvert Impact Capital är ett icke-vinstdrivande amerikanskt finansinstitut som erbjuder olika finansiella produkter som mobiliserar kapital för att skapa social och miljömässig nytta. Deras investerare består av stora filantropiska stiftelser, institutionella investerare och privatpersoner.

Calvert Capital har satt upp flera obligationsfonder som finansierar organisationer som bidrar till lokalsamhället. Fonden “Community Investment Note® (The Note)” ger ut obligationer till så låga valörer som 20 dollar (så att även privatpersoner kan köpa dem) och har samlat ihop 600 miljoner dollar. Sedan 1995 har The Note möjliggjort att över 2,5 miljarder dollar har investerats i 600 lokala verksamheter. Bland exemplen finns Artspace, som utvecklar och förvaltar prismässigt överkomliga bostäder för konstnärer och deras familjer över hela USA.

Varje år publiceras en effektrapport. Avkastningen på obligationerna är beroende på hur länge kapitalet är bundet, (från 0% till 3,5% från 3 år, och 5% från 5 år) . Hittills har ursprungsbeloppet alltid återbetalats.

Hemsida | [Länk till effektrapporten för 2023](#)

Exempel

CEB Bank och Apprentis d’Auteuil

Council of Europe Bank, CEB, har gett ett lån på 13,5 miljoner euro till den franska stiftelsen Apprentis d’Auteuil Foundation (FAA). Stiftelsen bedriver utbildning och boende för främst pojkar i åldrarna 12-18 som kommer från utsatta bakgrunder. Verksamheten, som bedrivs vid Saint Philippe campus, en förort till Paris, är i stort behov av renovering. Campuset har verksamhet för ca 600 ungdomar och består av en mellanstadieskola, en teknisk högskola, en trädgårdsskola, två lärlingsutbildningar, internat för 60 ungdomar och ett daghem.

Lånet från CEB möjliggjordes med stöd från en kreditgaranti från EU:s stora omställningspaket, InvestEU. Dessutom har FAA tagit emot bidrag och donationer från regionen, länet, stiftelser och allmänheten.

Lånet är förmånligare än det som erbjudits av affärsbankerna. För att få tillgång till lånet har stiftelsen åtagit sig att utöka verksamheten med ytterligare 200 ungdomar, öppna upp för flickor och renovera utifrån miljömässiga krav.

[Pressmeddelande](#)

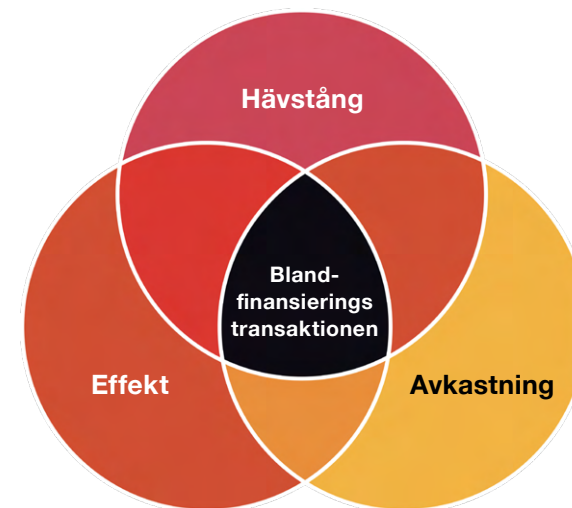

Blandfinansieringens olika delar

En genomgång av olika studier ger en ganska samstämmig bild av den praktik som är på väg att växa fram kring framgångsrik blandfinansiering. Utgångspunkten är ofta att transaktionen ska adressera något av FN:s globala hållbarhetsmål. Men alla finansiärer behöver inte ha ett utvecklingsmål. En enskild aktör i en blandfinansstruktur kan delta utifrån möjligheten att få en trygg marknadsmässig finansiell avkastning. Projektet ska även ha en ekonomisk bärighet och kunna ge en viss positiv ekonomisk avkastning. Den behöver inte vara stor, och kan falla ut långt in i framtiden, men behöver finnas där så att olika investerarkategorier kan uppfylla sina olika avkastningskrav, från nära noll till marknadsmässig avkastning.

Organisationen Convergence illustrerar ekosystemet kring blandfinansiering och vad som lockar investerare genom tre överlappande cirklar - effekt/ påverkan, avkastning och hävstång.

Blandfinansieringens olika delar

För att få ihop en blandstruktur behöver ekosystemet med olika investerares behov matchas ihop. De skiljer sig avseende avkastningskrav, förväntningar på effektrapportering, och vilken roll de spelar för att mobilisera ytterligare kapital, den så kallade hävstången.

Källa: <https://www.convergence.finance/blended-finance>

Effekt/påverkan är kopplad till hur utmaningen ser ut, hur den kan adresseras och investerarkollektivets preferenser. Vanligtvis ska utmaningen gå att effektmäta, dvs aktiviteter ska kunna gå att beskriva systematiskt med en förändringsteori (eller effektlogik) där insatser går att mäta utifrån överenskomna indikatorer och önskvärda utfall. Resultat av utvärderingar ska kunna valideras av oberoende part, givet att det är ekonomiskt rimligt att genomföra en sådan.

Investerarkollektivets avkastningskrav styrs av riskbenägenhet och investeringshorisont, vilket varierar beroende på investerarens profil. Exempelvis kan vissa långgivare, som har säkerhet i exempelvis en fastighet, vilja få en ränta på 5%, medan andra, som har sämre säkerheter och därmed tar högre risk, lånar ut till 10% ränta. Sist, hävstången, kopplas till hur mycket kapital till projektet som

just den enskilde investeraren hoppas kunna mobilisera. Offentliga och/eller filantropiska aktörer bidrar med katalytiskt kapital. Medverkan från dessa parter förbättrar risk/avkastningsprofilen för transaktionen för att locka deltagande från den privata sektorn.

I en rapport från PwC (2023) lyfts fem delar som behöver vara på plats för att en blandfinansiering ska kunna ta fart. Utöver hävstång, effekt/ påverkan och avkastning, lägger PwC till riskallokering och additionalitet.

Blandfinansiering utmärks av fem delar

Som metodik kan det användas även utan statlig inblandning

Hävstång

Blandfinansiering innebär den systematiska och strategiska användningen av utvecklingsfinansiering och filantropiska medel för att mobilisera och engagera privat kapital i stor skala genom subventionerade finansiering och risktäckning.

Effekt/Påverkan

Blandfinansiering syftar till att leverera mätbara sociala, miljömässiga och ekonomiska effekter.

Avkastning

Blandfinansiering är vanligtvis utformad för att leverera marknadsbaserade, riskjusterade avkastningar för privata investerare som uppfyller affärsmålen. Detta uppnås ofta genom att vissa risker allokeras delvis eller helt till utvecklingsfinansiering på icke-affärsmässiga villkor.

Riskallokering

Blandfinansiering bör idealiskt sett innebära att vissa risker allokeras till offentliga eller privata parter beroende på vem som är bäst lämpad att hantera och lindra dem.

Additionalitet

Blandfinansiering syftar till att komplettera befintliga potentiella finansieringskällor och korrigera marknadsmisslyckanden, istället för att försöka konkurrera med den privata sektorn.

Källa: PwC (2023)

Katalytiskt kapital

Bland de olika kapitaltyper som kan ingå en blandfinansiering har det katalytiska kapitalet en särställning eftersom det är det som bidrar till att sänka riskprofilen och mobilisera det stora kapitalet som tidigare inte varit tillgängligt för verksamheter som saknar kreditvärdighet. Här går vi igenom vad katalytiskt kapital är. Avsnittet avslutas med en genomgång av annat kapital, som skapar den större blandade finansieringen.

Med katalytiskt kapital avses kapitalinvesteringar som är mer tålmodiga, riskbenägna och flexibla jämfört med konventionellt kapital. Katalytiskt kapital har det gemensamma att kapitalet tillhandahålls till förmånliga villkor. Det kan bestå av allt från lån eller investeringar med flexibla villkor, till projektbidrag eller donationer.

Katalytiskt kapital kommer ofta från både offentliga aktörer som offentliga sociala utvecklingsfonder, utvecklingsbanker eller filantropiska aktörer. Den enskilt största aktören är EU:s European Innovation Council⁶ som varje år ger miljardbelopp i bidrag till innovationssatsningar inom

olika tekniska områden. EU tillhandahåller även visst katalytiskt kapital via Europeiska Socialfonden för innovationssatsningar med syftet att stärka en inkluderande arbetsmarknad. Bidrag från dessa fonder kräver alltid både samverkan mellan olika parter såväl som en medfinansiering, även om kravet är mycket lågt ställt i den sociala fonden.⁷

Det katalytiska kapitalet kan också komma från medborgarinitiativ eller filantroper som vill bidra till lokalsamhällets utveckling genom att de går ihop i en social eller kooperativ investeringsfond alternativt ger ut en obligation, som beskrevs i det amerikanska exemplet ovan från Calvert Impact Capital. Dessa finansiärer stöttar antingen med det första kapitalet i starten av ett projekt när riskerna är som störst, eller utgör en del av en blandad finansieringsstruktur, vilket kan ge andra finansiärer med mer marknadsmässig riskprofil och avkastningskrav trygghet att bidra med kapital. På så sätt utgör det katalytiska kapitalet fundamentet i all blandfinansiering och blandad finansiering.

Katalytiskt kapital

Katalytiskt kapital består av olika finansinstrument:

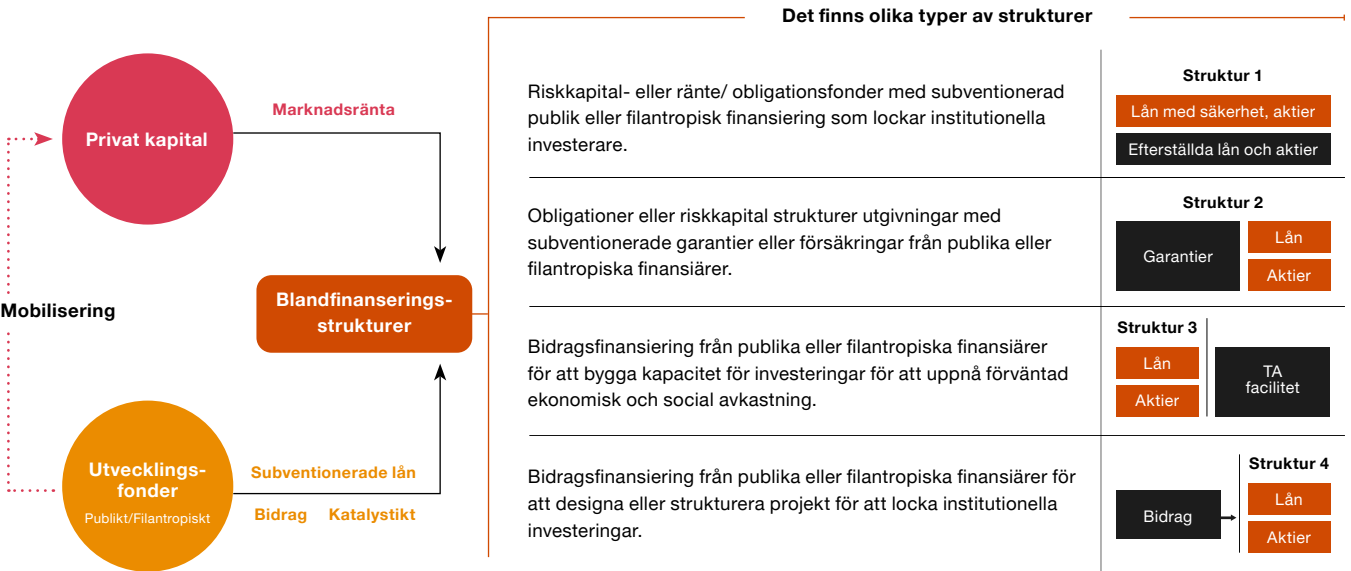
- Bidrag från offentliga källor (exempelvis EU:s olika fonder), donationer
- **Flexibla krediter, dvs kapital som tillhandahålls med förmånliga villkor såsom lägre ränta eller längre återbetalningstid:**
 - » Lånevillkor sätts utifrån verksamhetens syfte och behov, vilket ger större flexibilitet i amortering och garantier jämfört med traditionellt banklån
 - » Ofta sätts amorteringen som en del av intäkterna, istället för fasta belopp
 - » Flexibiliteten innefattar oftast ingen eller låg grad av säkerhet
- **Olika försäkringslösningar såsom lånegarantier, projektgarantier, balansräkningsgarantier, fondgarantier:**
 - » Om låntagaren inte kan betala tillbaka sin skuld, får utlånaren ändå tillbaka en del av pengarna
 - » Garantitagaren (en bank eller annan investerare) betalar en avgift för garantin
- **Fonder som erbjuder projekt-och projekteringsstöd och tekniskt stöd (Technical Assistance fund) för att utveckla projekten (ofta kopplade till biståndsprojekt sponsrade med subventionerat kapital från utvecklingsbanker, exempelvis Sida och USAID):**
 - » En TA-fond ger trygghet för investerarna genom att det finns en oberoende due diligence-granskning

En utmaning för en aktör som vill driva ett projekt som sällan fått bankfinansiering eller annan finansiering som ställer krav på avkastning är att de ofta saknar erfarenhet av både finansieringsfrågor och den krav på rapportering som följer i dess spår. Ska mottagaren därtill både driva ett komplext bygg- och infrastrukturprojekt, och underhålla relationen med olika finansiella partners, som banker, institutionella investerare och impactinvestorer blir det snabbt ganska utmanande.

Det gäller lika mycket för ett projekt i låginkomstländer som social infrastruktur i Europa. Därför ingår ofta ett bidrag till teknisk assistans (Technical assistance grants). Ofta ges stödet som en integrerad del av finansieringspaketet. Exempelvis erbjuder svenska Swedfund teknisk assistans till ett värde av upp till två miljoner kronor för ett projekt.⁸ Men även en filantrop eller stiftelse kan ta en sådan roll.

Ekosystemet för blandfinansiering

Modellen är beprövad i utvecklingsfinansiering men fungerar även i Europa

Källa: Fritt efter Convergence (2024)

I Convergence ramverk exemplifieras fyra vanliga sätt som katalytiskt kapital/finansiering bidrar. (1) lån med låg ränta/eget kapital; (2) förmånliga prisgarantier/ försäkringar; (3) Finansiering av projektförberedande eller projekteringsstadiet och (4) bidrag till tekniskt stöd (främst publika aktörer). I illustrationen går det att inkludera både filantropiskt kapital och olika varianter av sociala och kooperativa fonder

Framgången för det katalytiska kapitalet i en blandfinansieringsiering mäts som hävstången på hur mycket kapital som bidraget mobiliserar. Bidraget kan vara att kapitalet attraherar en mix av ytterligare lån och/ eller risik kapital. Beroende av projekt kan de också locka till sig placerare med kompletterande perspektiv. Hit hör pensionsfonder som investerar i sociala obligationer och banker som finansierar sociala lån, inklusive länkade hållbara finansprodukter.

Ikea Foundation har genom initiativet “Action plan for Climate and SDG Investment Mobilization” mobiliserat 14 gånger de eget satsade pengarna.⁹ Allianz Global Investor, försäkringsbolaget Allianz investmentbank, och den holländska utvecklingsbanken FMO, har satt ihop en obligationsfond som lockat katalytiskt kapital och som gör det enklare för institutionella investerare att bidra med lånekapital till låginkomstländer.

Det rör sig om en så kallad SDG-produkt som ska investera i förnybar energi och i lån till små- och medelstora företag. McArthur Foundation har lagt in en kreditgaranti på 27 miljoner euro vilket har skapat en hävstångseffekt och attraherat ytterligare en miljard euro - bland annat från det svenska försäkringsbolaget Skandia.

I en blandad finansiering går det även att finna flera andra former av kapital. Dessa spänner över hela fältet från gräsrotsfinansiering eller crowd-funding, olika former av hybridkapital och förmånliga lån. Det kan vara lån som erbjuder en första förlustteckningsgaranti (“First loss guarantee”), en låneöverenskommelse där långivaren garanterar att täcka upp till 20% av eventuella förluster som uppstår för låntagaren. Det kan också vara s k mezzaninefinansiering, som består av olika former av hybridfinansiering där efterställda lån konverteras till aktier vid behov.

Exempel

Stiftelser som bidrar med katalytisk finansiering

Ikea Foundation har tillsammans med **Rockefeller Foundation** bidragit med en miljard dollar till en klimatfond, som ska kapa utsläppen med en miljard ton växthusgaser, ge en miljard människor tillgång till grön el och skapa jobb i fattigare länder. Fonden ingår i Rockefellers plattform för katalytiskt kapital, RF Catalytic Capital Inc. som lockar medinvestorer från länder och andra impact-investerare. Målet är att samla in 20 miljarder dollar.¹⁰

The Gates Foundation och svenska biståndsmyndigheten **Sida** bidrar med en förlusttäckningsgaranti till **Global Health Investment Fund (GHIF)**.¹¹ Fonden vänder sig till låginkomstländer och företag som investerar i hälsofrämjande insatser, vaccin, spädbarns- och mödravård samt diagnostik för diabetes. Garantin är på 700 miljoner kronor varav Sidas andel uppgick till 70 miljoner kronor. Detta mobiliserade andra investerare att bidra med över en miljard kronor.

MacArthur Foundation’s Impact Investments program har öronmärkt 750 miljoner dollar för att främja rättvisa, inkludering och hållbarhet.¹² Genom att tillhandahålla katalytiskt kapital i form av tålmodiga, flexibla och risktoleranta investeringar stöttar de utveckling av bostäder till överkomliga priser, samhällsutveckling, klimatlösningar, entreprenörskap, finansiell inkludering och social innovation.

The Forward Enterprise Fund vänder sig till entreprenörer med ett kriminellt förflutet.¹³ Fondens kapital kommer från en av den brittiska regeringens sociala utvecklingsfonder, från National Lottery Fund samt en familjestiftelse.¹⁴ 20 procent av ett lån efterskänks när de överenskomna sociala målen uppfylls. Bakom fonden står bland annat Ruth Brännvall, svensk social entreprenör som nu även startat fonden Impact Invest Growth Fund.¹⁵

Kapital som bidrar med fler effekter

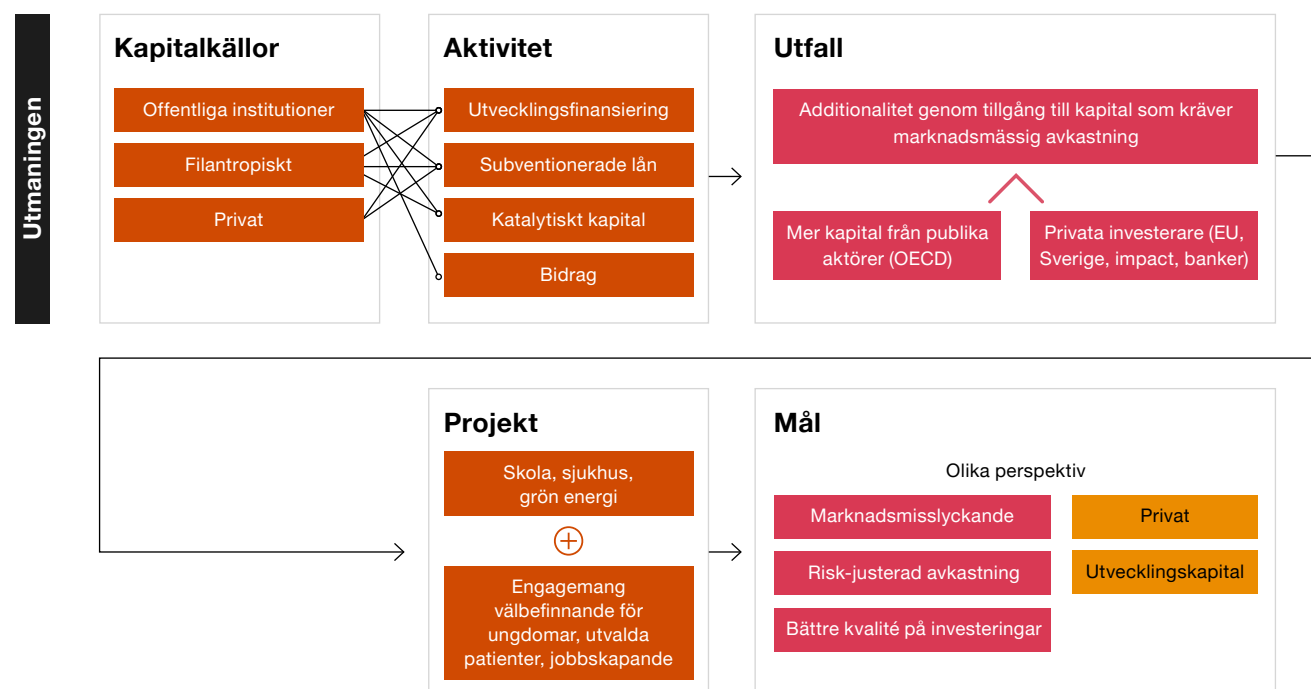
Det finns ofta en skillnad i synen på avkastning mellan katalytiskt kapital från privata investerare och det från offentliga investerare.¹⁶ När pengarna kommer från privata resurser är fokus ofta på att hantera marknadsmisslyckanden - att fylla ett gap i marknaden - där tillhandahållandet av finansiering i sig är samhällsnyttigt i bred bemärkelse. Branschnätverk som växt fram för att främja hållbara investeringar (som exempelvis The Global Impact Investing Network, The GIIN)¹⁷ betonar betydelsen av att förbättra möjligheten till riskjusterad avkastning för att kunna attrahera investerare från den privata sektorn.¹⁸

När kapitalet istället kommer från utvecklingsbanker förväntas blandfinansieringen också bidra till att förbättra organisationen som är föremålet för den sociala investeringen, genom kapacitetsstärkande insatser. Organisationen kan exempelvis behöva investera i nya verktyg och stärka sina kunskaper i projektledning med många intressenter, eller finansiell rapportering.

Till detta kan läggas en tredje avkastningsdimension: blandfinansieringsmetodens förmåga att sammanföra och dra nytta av styrkorna hos olika typer av offentliga och privata investerare. Förståelse för bredden av investerarpreferenser och avkastningskrav underlättar då arbetet med att nå ut till rätt partner vid rätt tillfälle under projektets löptid, och det ser olika ut i alla projekt.

Blandfinansieringens unika bidrag - att kunna få till en hävstångseffekt - kan illustreras genom ett flödesschema, som kopplar ihop olika mål

Flödesschema för blandfinansiering

Framgången för katalytiskt kapital från offentliga, filantropiska och privata impactinvestorer i en blandfinansiering utgörs av en kombination av hur mycket kapital som mobiliserats från andra källor, den positiva påverkan det har på den adresserade utmaningen och hållbarheten i affärsmodellen. Kapitalet kan i sin tur ha olika ambitioner både avseende den utmaningen som ska lösas och vilka projekt de vill se finansierade.

Illustration: Nachemson-Ekwall (2024), PwC, Fritt efter Spratt, Lawlor & Coppens (2021)

Den sociala nyttan

En blandfinansiering ställer speciella krav på en idéburen organisations berättelse om verksamhetens sociala ambitioner. Civilsamhällets aktörer har en vana att hantera förväntningar och krav på återrapportering kopplade till bidrag och donationer från en kommun, filantrop, EU eller företagssponsorer. Pengarna som kommer in från dessa aktörer är ofta kopplade till en specifik aktivitet. I en blandfinansiering samlas istället aktörer som både har olika avkastningskrav och olika förväntningar på hur insatsen kan bidra till en social (eller miljömässig) effekt. En filantrop har ofta andra sociala mål och förväntningar på återrapportering än en affärsbank som lånar ut och rapporterar i linje med ett internationellt ramverk för hållbara investeringar.¹⁹ En kommun har andra mål än en impactfond eller riskkapitalist. En europeisk utvecklingsbank följer sin egen mall. Verksamheten måste därför vara extra tydlig med att kommunicera hur den samlade finansieringen bidrar till att nå verksamhetens övergripande vision och mål.

Ett socialt projekt behöver ha en tydlig styrning genom ett överenskommet ramverk. Ett sådant behöver innehålla mål, resultat, mätning, rapportering och kommunikation av finansiella flöden, ekonomisk avkastning samt utfall och effekt.²⁰ För att partnerskapet för blandfinansiering ska bli tydligt måste det vara möjligt för varje part att vara involverad utifrån sina mandat, ansvar och mål samtidigt som de respekterar varandra och fördelar de finansiella riskerna på ett riktat, balanserat och hållbart sätt. De måste också vara överens om den långsiktiga ambitionen. Det blir därmed viktigt att från början sätta upp gemensamma mål för mätning av den sociala effekten på kort såväl som lång sikt.

Exempel

Förändringsteori för blandfinansiering

Studier visar att en förändringsteori för en blandfinansieringsmodell utmärks av fyra delar:²¹

- Utmaningen som adresseras (och kan påverkas) är mätbar,
- Effekten (att bidra till att möjliggöra finansiering eller dra fördel av att någon aktör bidrar) är avsiktlig från investerarna,
- Förändringen ska ses som positiv eller lönsam, och
- Det måste gå att i förväg sätta upp mål (som att hantera marknadsmisslyckanden) eller adressera en utsatt målgrupp

Till detta läggs den kontrafaktiska ansatsen, vad som skulle ha hänt om investeringen inte kommer till stånd, och den förmånliga finansieringen uteblir:

- Ger investeringen tillräcklig avkastning utan katalytiskt stöd, eller inte? Hur mycket stöd behöver den privata investeraren, som kan vara allt från en pensionsfond till en riskkapitalfond, för att investeringen ska bli av?
- Är offentlig finansiering nödvändig? Finns det andra skäl för att finansiera investeringen med offentliga medel?

Europa och Sverige

På senare tid har marknaden för att blanda olika investerarrationaliteter öppnats upp i Europa och skapat helt nya finansieringsmöjligheter för den tredje sektorn, civilsamhället och idéburna aktörer.²² Olika EU-institutioner stöttar aktivt den "sociala ekonomin" med förmånliga finansieringsupplägg. Det finns en framväxande marknad med sociala investerings- och utfallsfonder som riktar sig till verksamheter med olika associationsformer och därmed inkluderar fler än vinstdrivande aktiebolag. Verksamheterna drivs av stiftelser, föreningar, ekonomiska föreningar och sociala företag med både sociala och ekonomiska mål. I Storbritannien är marknaden för sociala investeringsfonder och impactfonder väl utvecklad, och variationen av finansinstrument kopplade till samhällsnytta stor.

Finansieringsuppläggen till dessa verksamheter anpassas till olika storlekar. Det kan inkludera mikrokreditfonder som kompletterar finansinstitut genom att exempelvis tillhanda mikrolån på upp till 250 000 kronor, förlagslån eller medlemsinsatser till ekonomiska föreningar, alternativt ställa ut garantier för att möjliggöra lån från banker. Det kan också vara kreditgarantier och lån till större belopp på flera hundra miljoner kronor för att investera i social infrastruktur som skolor och sjukhus. Här finns allt från fonder med stöd från kooperativa banker med en tydlig etisk värdegrund, som Triodos och holländska GLS Bank,²³ två systerbanker till den svenska Ekobanken, brittiska Big Society Capital som bildades för att kanalisera kapital till sociala investeringar,²⁴ till privata stiftelser som schweiziska Laudes foundation.

Europeiska utvecklingsbanker

Utvecklingsbanker har blivit en nyckelspelare på den europeiska marknaden för blandfinansiering. Numera beviljar dessa banker lån även till höginkomstländer för projekt som syftar till att lösa tydligt definierade sociala utmaningar. Ofta ingår gröna krav i lånen, men då inte som huvudfokus. Idéburna aktörer som stiftelser och föreningar som vill göra stora investeringar men som stängs ute från den vanliga finansmarknaden är attraktiva kunder. Därmed får europeiska utvecklingsbanker också en roll att utvidga marknaden för blandfinansiering till rikare länder i Europa.

Denna förändring kan delvis tillskrivas att bankerna, för att själva attrahera investerare när de refinansierar sig på den globala obligationsmarknaden, vill låna ut till sociala projekt i "stabila och rikare EU-länder" och att de blivit duktigare på att bedöma risker inom idéburen verksamhet. Utvecklingsbanker som CEB (Council of Europe Bank) och tyska KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau), betraktar idag stiftelser som äger och utvecklar social infrastruktur som potentiella mottagare av lån.²⁵

Lånen erbjuds till förmånliga räntor och processen backas upp med kostnadsfri och kvalificerad rådgivning samt kreditgarantier från InvestEU-programmet.²⁶ En tumregel är att affärsbanker lägger till 1,50% till Riksbankens styrränta i respektive land för lån.²⁷ Obligationsmarknaden ligger 1,00% över medan en utvecklingsbank med kreditgarantier kan erbjuda lån med ett påslag på endast 0,50%. Både utvecklingsbanker och affärsbanker har i regel möjlighet att låna ut som mest 50% av projektets kostnad, men kan ofta samarbeta med andra banker för att täcka upp för resterande belopp. De som ställer ut lån kopplat till hållbarhetsmål kräver en regelbunden effektrapportering enligt en överenskommen struktur. Ovan beskrivan räknexempel avser fastigheter, som erbjuder goda säkerheter. Lån för en rörelsedrivande verksamhet ligger på helt andra nivåer.

Lånegarantier från InvestEU-programmet

EU har perioden 2021-2027 avsatt € 400 miljarder för hållbar utveckling, inklusive sociala investeringar. Här ingår även lån till icke vinstdrivande organisationer som stiftelser och föreningar. Bland de finansinstitut som förmedlar lån med EU:s garantier finns europeiska investeringsbanker som CEB, EIB och NIB, men även statliga investeringsbanker som franska Bpifrance, spanska Instituto de Crédito Oficial (ICO) och tyska KfW.

För att få ta del av InvestEU:s kreditgarantier måste en idéburen mottagare uppfylla ett antal kriterier:

- Projektet som ska finansieras ska bidra till InvestEU:s mål och addera mervärde till det
- Avsaknad av finansiering ska kunna förklaras av ett marknadsmisslyckande, som hindrar projektets tillblivelse trots att det har ekonomisk bärighet och hur en garanti kan överbrygga detta.
- Mottagaren ska kunna beskriva verksamhetens investeringprojekt, tänkta finansiering och framtida kassaflöde
- Beskriva vad projektet tillför i samhällsnytta, dvs verksamhetens additionalitet; och,
- Garantin ska kunna bidra till att katalysera stöd från andra finansiärer

Information om InvestEU:s garantiprogram finns här

Inom ramen för InvestEU-programmet, har Europeiska Investeringsbanken (EIB) och Europeiska Investeringsfonden (EIF) även fått ett tydligt mandat att bidra med riskkapital till fonder med kapacitet att finansiera verksamheter som ingår utfallskontrakt. Som ett tredje ben finns EFSI (European Fund for Strategic Investments), ett gemensamt initiativ från EIB, EU-kommissionen och InvestEU. EFSI erbjuder kreditgarantier som förmedlas av lokala finansinstitut och banker.

En svensk marknad växer fram

Den svenska marknaden för blandfinansiering och blandad finansiering är än så länge outvecklad. Flera av de instrument som finns utomlands saknas i Sverige. Det finns inte något känt exempel där en svensk stiftelse utfärdar en större kreditgaranti för att stötta en aktör från den idéburna sektorn. Kunskapen om användande av flexibla krediter och hybridinstrument är låg. Men det pågår ett lärande. Pensionsbolagen investerar i blandfinansieringsfonder utomlands, där Skandias investerings i en obligation med kreditgaranti från McArthur foundation nämnts tidigare. Ett annat uppmärksammat exempel är en sociala obligation som Världsbanken gav ut i spåren av Covid 19-pandemin för att stötta en hållbar utveckling i låginkomstländer. Obligationen möjliggjordes genom en kreditgaranti från svenska Sida och har kapital från försäkringsbolagen Alecta och Afa.²⁸

EU:s olika satsningar på att stötta en social finansmarknad spiller samtidigt över på Sverige, om än i en mycket liten omfattning hittills. Två svenska exempel på EU-stöd är Utfallsfonden och Mikrofonden. Utfallsfonden fokuserar på finansieringen av sociala förebyggande insatser, ofta i form av utfallskontrakt. Fonden har fått in 350 miljoner kronor varav EIF har investerat 175 miljoner kronor.

Andra investerare i fonden är det statliga Saminvest, Danir och Leksell Social Ventures.²⁹ Skandia har investerat i två utfallskontrakt inriktade på förebyggande aktiviteter för att hindra diabetes tillsammans Region Stockholm och högt blodtryck tillsammans med Region Uppsala. I båda fallen rör det sig om sk hälsoobligationer med ränta och återbetalning kopplat till medicinskt utfall.³⁰ SEB har bidragit genom att sätta upp kontrakten.

Mikrofonden är en kooperativ fond som stöttar socialt inriktade föreningar och kooperativ. Mikrofonden har ett förlagslån från Ferd, en norsk social impactinvestor, och kreditgarantier från EIF (Europeiska investeringsfonden). Ofta ges sedan lån av den kooperativa och idéburna banken Ekobanken eller lokala sparbanker.

EIF ger även kreditgarantier till stöd för utlåning till målgrupper med låg kreditvärdighet. EIF:s garanti täcker upp till 80 procent av lånet, upp till en viss andel av bankens hela portfölj. En företagare som söker ett företagslån med garantin behöver därför endast gå i borgen för 20 procent av lånet. Bland EIF:s bankpartners finns Marginalen Bank och Svea Bank. Almi Invest och Almi Företagspartner kan med kapital från EU:s regionala tillväxtfonder investera i nystartade företag.

De nya impactinvesteringarna

Initiativen ovan visar på hur det pågår en utveckling där allt fler europeiska och nordiska aktörer vill investera tillsammans med fokus på sociala effekter. De letar aktivt efter objekt som samhällsinfrastruktur och riktade sociala insatser till enskilda aktiviteter. Här samlas privata investmentbolag, ofta kallade family offices på engelska, privata stiftelser och privatpersoner. Här finns också näringslivet med en bredd av företagsanknutna stiftelser. Dessa lockas även att investera i olika impact-fonder, sociala investeringsfonder och investmentstrukturer, som i övrigt får kapital från försäkringsbolag och statliga institutioner, som i sin tur erbjuder riskkapital, lån och olika garantier både genom mellanhänder (kreditinstitut, fonder och fond-i-fondstrukturer) samt direkt i verksamheter. Det här betyder att utvecklingsbankerna både kompletterar och samarbetar med en ny grupp impact-investerare, men också konkurrerar med stiftelser som donerar större belopp.

Idag finns flera organisationer som samlar filantroper och impact-investerare. Bland exemplen syns ImpactEurope som samlar stiftelser, fonder och family offices, med uttalat mål att bidra till förändring.³¹ Organisationen stöds av EU och har svenska och nordiska medlemmar såsom norska Ferd, Ikea Foundation och Ikea Social Entrepreneurship, Ikare och den danske Den Sociale Kapitalfond. På ImpactEuropes hemsida finns flera exempel på stiftelser och organisationer som gått samman för att göra större investeringar. Bland exemplen finns överkomliga bostäder för romer i Rumänien där den österrikiska bankstiftelsen Erstestiftung var pådrivande. Andra exempel är bostadsprojekt i Italien som genom stöd från stiftelser utvecklats en modell som idag är spridd i Italien. Båda projekten fick finansiering av CEB och kreditgarantier från InvestEU.³² I Sverige samlas filantroper bland annat i föreningen Nordic Philanthropy Forum.

Slutreflektion och medskick

Det händer att idéburna verksamheter i Sverige bygger och äger fastigheter i egen regi. Våra gamla diakonala stiftelser och föreningar både äger fastigheter och förvaltar olika välgörenhetsfonder. Dessa har därmed pengar att använda för investeringar och säkerheter att erbjuda banken. För de svenska stiftelser och föreningar som påbörjat sin verksamhet de senaste årtiondena eller av olika skäl vill växa med nya erbjudande är det däremot svårare. Att bygga citynära är dyrt, hyrorna höga och möjligheten att attrahera sponsorer och donationer begränsat.

Med blandfinansiering skulle det öppnas upp en möjlighet för en civilsammanslagning som inte har tillgångar att bygga och förvalta social infrastruktur i egen regi. Blandfinansiering där olika investerarrationaliteter blandas är systemförändrande. Som beskrivits i rapporten hanterar metodiken ett finansieringsgap i marknaden där exempelvis en stiftelse eller förening inte får bankfinansiering

eftersom organisationsformerna anses vara för riskfylld att låna ut pengar till eller att det tar lite längre tid innan projektet blir lönsamt. Genom att locka kapital från någon - en katalysator - som erbjuder en kreditgaranti eller subventionerade lån öppnas marknaden för banklån och investerare i obligationer som kräver säkerheter. Detta skulle kunna kombineras med en gräsrotsfinansiering med en obligation som tecknas av både medborgare och filantroper.

Blandfinansieringen - blended finance- kan därtill utgöra en naturlig ingrediens i en större - blandad- finansieringsstruktur. Ett exempel på en sådan modell finns i illustrationen. Här inkluderas katalytiskt kapital, olika låneprodukter och ägarkapital. Men varje projekt kommer skilja sig åt.

I en blandad finansiering samverkar olika investerarrationaliteter

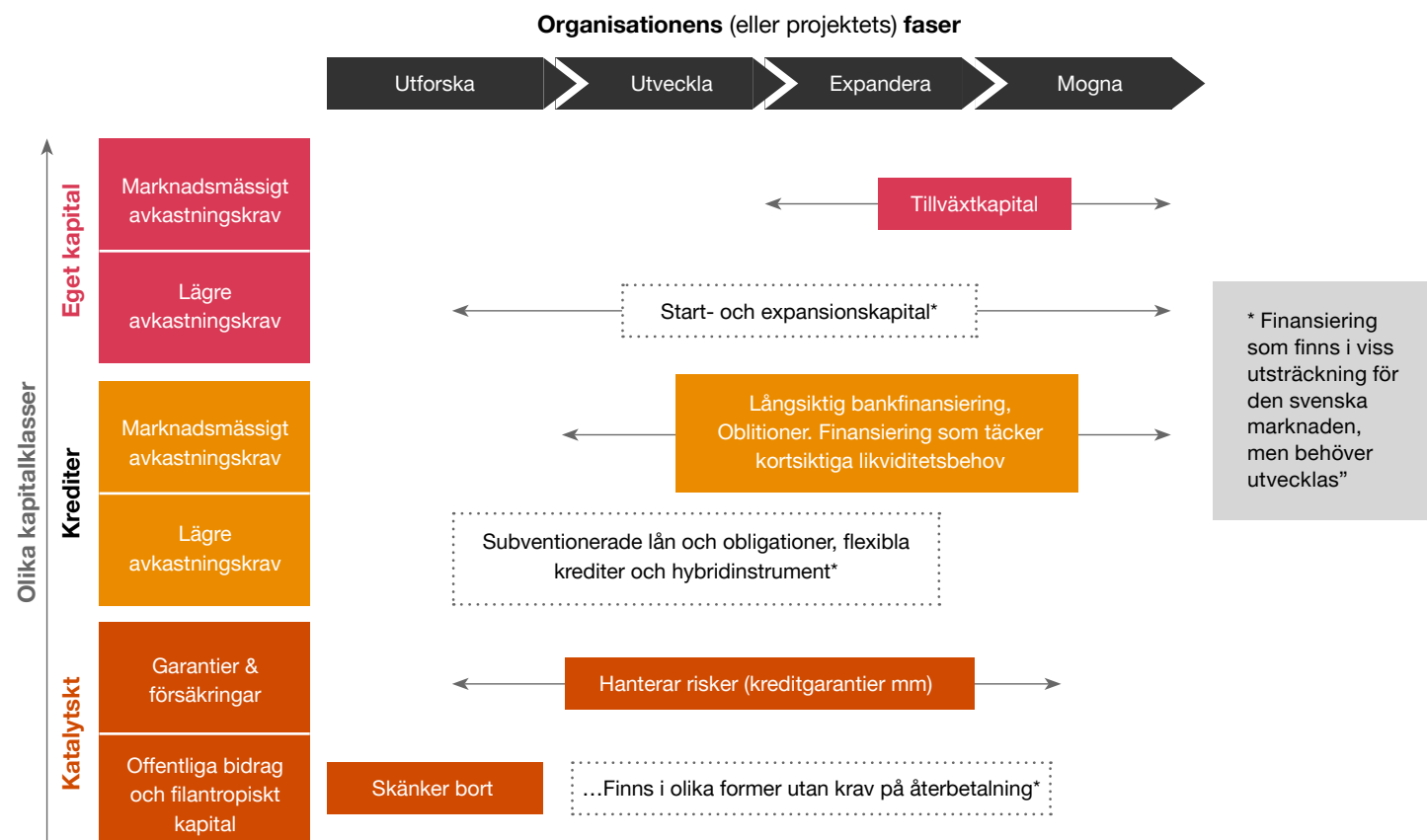

Illustration: Nachemson-Ekwall, S, Brännvall, R (2024), fritt efter modell av World Economic Forum

En idéburen verksamhet har tillgång till andra kapitalkällor än aktiebolag. Dessa kapitalkällor har olika risknivåer, avkastningskrav och placeringshorisont. De kan delas upp i tre delar - eget kapital, lånat kapital och katalytiskt kapital, och däremellan finns blandningar. Möjligheterna skapar en komplex struktur men samtliga kategorier är inte aktuella för ett enskilt projekt. Allt kapital finns inte i Sverige. Det kan också bli en dyr finansiering där juridiken bakom finansinstrument och fonder kan vara komplex och kostandsdrivande. Därför kan det vara relevant att titta på både svenskt och utländska kapital som redan existerar

Exempel

Svensk social infrastruktur

Ersta Diakoni har byggt ett nytt sjukhus på Södermalm i Stockholm och renoverar också det gamla sjukhuset för tillsammans 1,6 miljarder kronor. Finansiering sker med egna medel, banklån och byggkreditiv.

Stiftelsen Stora Sköndal bygger en helt ny stadsdel med bostäder och sjukhem i Stockholmsförorten Sköndal.

Stockholms Stadsmission har med egna medel byggt ett kooperativt hyreshus i Farsta, en förort till Stockholm. Hyreshuset erbjuder lägenheter med olika hyror och är öppet för bostadslösa som då stöttas med socialt stöd enligt en modell som utvecklats av Stadsmissionen.

KFUM:s storsatsning på en helt ny basketarena i Stockholmsförorten Hagastaden görs tillsammans med ett externt fastighetsbolag, Vectura. Det är ett helägt dotterbolag till Investor och Patricia Holding. Projektet har planerats under många år, med olika fastighetspartners och som helägt och delägt projekt.

Värmeverket i Bredäng, som samlar konst- och kulturintresserad ungdom fick bidrag till byggrätten av HM Perssons stiftelse.

För en idéburen aktör som vill dra fördel av den nya blandfinansieringen för att mobilisera kapital till investering i social infrastruktur görs följande avslutande medskick:

- Varje blandfinansiering är unik.** Strukturen ser alltid olika ut och anpassas till verksamhetens och den sociala utmaningens specifika förutsättningar. Därför är det bra att börja med att hitta en större aktör, som kan agera katalytiskt och som kan bidra med finansiell trovärdighet. Utifrån den aktörens profil (samt banken) kan verksamheten därefter utveckla en optimal finansieringsstruktur.
- Koppla en impactrapportering till den stora berättelsen.** Varje investerarkollektiv kommer ställa olika krav på åiterrapportering av investeringens sociala nytta. För att kunna samlas kring en gemensam vision blir det viktigt att tydliggöra den stora berättelsen och vilken samhällsnytta aktiviteterna i byggnaden bidrar till. Det kommer att vara en fördel om det går att kvantifiera samhällsnyttan i ekonomiska termer.
- Intressanta finansieringsformer kan trots att de är förmånliga bli dyra och komplexa att administrera.** Attraktiv blandfinansiering ska ofta pusslas ihop med andra aktörer som bidrar finansiellt till den idéburna verksamheten. Nybyggnation, renovering av befintlig byggnad såväl som upprustning av en gård kommer ske vid olika tillfällen och medför olika finansiella risker. En stor nybyggnation görs kanske enklast tillsammans med en fastighetsutvecklare, medan renoveringen av en befintlig byggnad kan skötas i egen regi. En social investeringsfond eller obligationsfond som lockar bidrag från allmänheten kan kräva tillstånd från Finansinspektionen, vilket kräver kostsam juridisk rådgivning och omfattande rapportering. Det är därför troligen värt att undersöka vilka existerande fonder som snarare skulle kunna inrymma projektets syfte i sin befintliga investeringsstrategi.

Det finns utmaningar att hantera. Medan privata investeringar i den gröna omställningen i Sverige kommit längre, ofta är storskalig och även drivs på från politiskt håll, så kantas investeringar i den svenska sociala omställningen fortsatt av institutionella hinder, politiska, kulturella såväl som strukturella.

Det svenska debattklimatet håller samtidigt på att förändras, där allt fler delar bilden av att samtliga samhällssektorer behöver samverka för att lösa komplexa sociala samhällsutmaningar. För att det ska ske krävs en ny syn på den sociala ekonomin och social finansiering. En svensk blandfinansiering, som är både grön och social, kan då vara en nyckel till en utveckling där civilsamhällesaktörer får en viktig och växande roll att spela.

Slutnoter

1

[Convergence hemsida](#). Fler definitioner finns

2

Al Anshori et al (2023)

3

dito

4

Ibland används facktermerna seniora (senior) och juniora (junior) lån

5

“Family office” är ett uttryck för när en familj har en professionell förmögenhetsförvaltning. I Sverige bedrivs det oft genom privata investmentbolag

6

https://eic.ec.europa.eu/index_en

7

<https://www.esf.se/> ESFs utlysningar är dock oftare inriktade på kompetenshöjningar och bidrag till offentliga aktörer för arbetsintegration, men har ibland utlysningar inriktade på innovation och karaktär av katalytiskt kapital

8

[Swedfunds hemsida](#)

9

[Action plan for Climate and SDG Investment Mobilization](#)

10

[Ikea Foundation och Rockefeller \(2021\)](#)

11

[SIDA \(2016\)](#)

12

[MCArthur Foundation Impact Investment Program](#)

13

[Forward Enterprise Fund](#)

14

[Forward Enterprise Fund](#)

15

[Impactloop \(2023\)](#)

16

Al Anshori m fl (2023)

17

www.thegiin.org

18

Al Anshori m fl (2023)

19

Det finns etablerade ramverk för val av sociala mål och rapportering för både sociala obligationer och sociala lån. För fördjupning se [International Capital Market Association \(ICMA\)](#) och den motsvarande organsiationen för banklån [Loan Syndications and Trading Association \(LSTA\)](#).

20

[OECD DAC \(2018\)](#)

21

Spratt et al (2021)

22

Brännvall, R (2023) Kapitaförsörjning som fungerar för fler.

23

Bankerna ingår i det europeiska nätverket av etiska banker, GABV

24

[Big Society Capital](#)

25

Council of Europe Bank och den tyska utvecklingsbanken

26

EU har perioden 2021-2027 avsatt € 400 miljarder för hållbar utveckling, inklusive sociala investeringar.

27

Styrräntan, eller Stibor (Stockholm Interbank Offered Rate) är en referensränta som används i svenska finansiella kontrakt som obligationer och lån och i de flesta typer av ränte- och valutaderivat. Den 20 april 2024 var Stibor 6 månader, 3,9 procent.

28

[Pressrelease från Afa](#)

29

[Utfallsfondens hemsida](#)

30

Information finns på hemsidor för [Region Stockholm](#) och [Uppsala](#)

31

[ImpactEurope](#)

32

[Överkomliga bostäder för romer i Rumäninen, Bostadsprojekt i Italien](#)

Referenser

Länkar är inbäddade

Al Anshori, Farahdina, Roy Valiant Salomo, Retno Kusumastuti (2023) Understanding Blended Finance: How different definitions of blended finance result in different inputs and outputs and what to expect. Technium Social Sciences Journal Vol. 44, 15-27, June, 2023 ISSN: 2668-7798

Better Finance. Better world (2018) Consultation paper of the blended finance task force. Business & Sustainable Development Commission (Blended Finance Taskforce) c/o SYSTEMIQ

COE Bank (2023)

Dembele, F., T. Randall, D. Vilalta and V. Bangun (2022) Blended finance funds and facilities: 2020 survey results. OECD Development Co-operation Working Papers, No. 107, OECD Publishing, Paris.

Garbacz, Weronika, David Vilalta and Lasse Moller (2021) The role of guarantees in blended finance. OECD Development Co-operation Working Papers 97, OECD Publishing.

Habbel, V., E. Jackson, M. Orth, J. Richter and S. Harten (2021) Evaluating blended finance instruments and mechanisms: Approaches and methods. OECD Development Co-operation Working Papers, No. 101, OECD Publishing, Paris. August.

Koh, H. (2020). What Investors Need to Know to Embrace Catalytic Capital. Stanford Social Innovation Review.

Maoz (Michael) Brown, Riya Kadam and Katherine Klein (2023) Catalytical Capital in Impact Investing. Forms, Features, and Functions. Impact Finance Research Consortium (IFRC). Wharton School, Harvard Business School, and the University of Chicago Booth School of Business. October 16.

Olika websidor:

- Convergence
- COE Bank
- John D. and Catherine T. MacArthur Foundation
- Catalytic Capital Consortium
- GIIN
- Impact Europe
- OECD Library on blended finance

OECD (2021). The OECD DAC Blended Finance Guidance. OECD Development Co-operation Directorate, Paris.

PwC Scaling up blended finance (2023) Strategy& Richard Abadie, Andrew McDowell

Spratt, S, E. Lawlor, V. Coppens (2021) Core concepts in blended finance: Assessment of uses and implications for evaluation. OECD Development Co-operation Working Papers, No 90. Paris: OECD Publishing, 2021.

Zheng, Jiani I. and Battiston, Stefano and Nuttall, Christophe (2020) Blended Finance Solutions For Scaling Up Sustainability Investments: Opportunities and Challenges. Joint UZH-R20 Study. October 26. SSRN:

Kontakter och ansvariga för rapportens innehåll

Fredrik Lindblad
+46 70 929 33 18
fredrik.lindblad@pwc.com

Sophie Nachemson-Ekwall
+46 72 880 93 77
sophie.nachemson-ekwall@pwc.com

www.pwc.se

PwC Sverige är marknadsledande inom revision och rådgivning med 2 700 medarbetare runt om i landet - vi finns där du finns! Vårt syfte är att skapa förtroende i samhället och lösa viktiga problem och våra värderingar genomsyrar allt vi gör.

Vi är proaktiva rådgivare som drivs av att förstå dig och våra övriga 24 000 kunders verkliga behov och hitta lösningar på komplexa affärsutmaningar - oavsett vilken fas din verksamhet befinner sig i. Det som gör oss unika är att vi kombinerar den senaste tekniken och samverkan mellan våra specialister. Vi är en community of solvers som är med dig hela vägen!

PwC Sverige är en självständig och oberoende juridisk enhet som ingår i det globala PwC-nätverket med 328 000 medarbetare i 152 länder. Det gör att vi kan dela med oss av kunskaper och erfarenheter globalt och tillsammans leverera relevanta lösningar som skapar förtroende och långsiktigt hållbara värden för såväl våra kunder som samhället i stort.

